СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ

СЪЮЗ НА УЧЕНИТЕ В БЪЛГАРИЯ – КЛОН СВИЩОВ

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА
КОНФЕРЕНЦИЯ

ИКОНОМИКАТА НА БЪЛГАРИЯ – 30 ГОДИНИ СЛЕД НАЧАЛОТО НА ПРОМЕНИТЕ

Свищов, 22 ноември 2019 г.

Сборник с доклади

Конференцията е посветена на 75 години от създаването на Съюза на учените в България

Академично издателство „Ценов“
Свищов
2020

ПРОГРАМЕН КОМИТЕТ

Доц. д-р Иван Марчевски – Ректор на СА „Д. А. Ценов“ - Свищов
Проф. д.б.н. Диана Петкова – Председател на Съюза на учените в България
Доц. д-р Тодор Кръстевич – Зам. ректор „Научноизследователска и проектна дейност“ на СА „Д. А. Ценов“
Доц. д-р Красимира Славева – Председател СУБ – клон Свищов

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ

Проф. д-р Атанас Атанасов
Доц. д-р Христо Сирашки
Доц. д-р Пепа Стойкова
Гл. ас. д-р Зоя Иванова
Гл. ас. д-р Любка Илиева

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ

Председател:
Проф. д-р Атанас Атанасов
Членове:
Проф. д-р Поля Ангелова
Проф. д-р Маргарита Богданова
Доц. д-р Красимира Славева
Доц. д-р Христо Сирашки

НАУЧНИ СЕКРЕТАРИ
Гл. ас. д-р Зоя Иванова
Гл. ас. д-р Любка Илиева

Публикуваните материали са рецензирани. Авторите носят отговорност за съдържанието на материалите, изразените мнения, използваните данни, цитираните източници и езиковото оформление на текстовете.

ISBN 978-954-23-1815-6

СЪДЪРЖАНИЕ

ИКОНОМИКС, ФИНАНСИ, ЗАСТРАХОВАНЕ, СОЦИАЛНО ДЕЛО

Напълно автоматизирания луксозен комунизъм – опит за подмяна на идеологията с технология
Проф. д.н. Борислав Борисов, докт. Дмитрий Лем 7

Бюджетно осигуряване на националната сигурност – състояние и тенденции за периода 2010 – 2019 г.
Проф. д-р Андрей Захариев, ас. д-р Стефан Станимиров, докт. Русалин Русалинов.....18

За информационното общество в България – 30 години след началото на промените
Проф. д-р Йордан Василев 27

Човешките ресурси в здравеопазването (2009-2019 г.)
Доц. д-р Анастасия Марчева, гл. ас. Милена Владимирова.....35

Реформата в българското данъчно облагане и икономиката в сянка
Доц. д-р Валентин Милинов 43

Надзор върху застрахователната дейност в България в контекста на защитата на интересите на застрахованите
Доц. д-р Венцислав Василев 51

Българската икономика преди и след 30 години: източници на растежа
Доц. д-р Вера Пиримова 58

Глобализацията на съвременната икономика и мястото на България в нея
Доц. д-р Людмил Несторов 67

Осигурително-технически аспекти на взаимовръзката „вход – изход“ през призмата на адекватността и еквивалентността на пенсионноосигурителната система в България
Доц. д-р Пламен Йорданов, докт. Жанета Ангелова 76

Застраховането като възможност за осигуряване на допълнителен доход на хората в надработоспособна възраст
Доц. д-р Румен Ерусалимов 84

Конвергенция на финанси и застраховане в България –
проявления, тенденции, възможности
Доц. д-р Стоян Проданов.....93

Анализ на показателите за капиталова адекватност на банките
в България през периода 2007 – 2018 г.
Гл. ас. д-р Аглика Кънева 102

Еволюция на държавния надзор върху застрахователната
дейност в България
Гл. ас. д-р Анелия Панева 113

30 години пазарна икономика в България: ефекти върху заетостта
Гл. ас. д-р Елка Сярова.....121

Оценка състоянието на задлъжнялостта в подсектор
„Местно самоуправление“
Гл. ас. д-р Петко Ангелов, докт. Силвия Заркова.....129

Развитие и усъвършенстване на институционалната структура
на пазара на труда в България
Гл. ас. д-р Таня Илиева 137

Пъзел с изменчивостта – методология за тестване на БФБ
Гл. ас. д-р Цвета н Павлов 144

Осигуряване в Универсален пенсионен фонд – състояние
и възможности
Ас. д-р Йордан Йорданов.....153

Инвестирането във ВЕЦ като важен възобновяем енергиен източник
в България
Ас. д-р Стефан Станимиров, докт. Мирослав Костадинов.....161

Мястото на преките чуждестранни инвестиции
в българската икономика
Ас. Елица Петкова.....168

Парите – начален и краен стимулатор и ограничител на банковото
външнотърговско посредничество (Финансово-правни аспекти)
Ас. Игнат Папазов 177

Стрес тестовете на българската банкова система в контекста
на регулаторните изисквания на Базел III
Докт. Беатрис Любенова 184

Инвестиционните банки и ипотечните облигации
Докт. Борислав Киров 196

Презастраховането като инструмент за управление на риска
Докт. Вахан Бохосян 205

Отражение на петролните ценови шокове върху световната
икономика
Докт. Даниел Тунчев 211

Българският модел на системата „бонус-малус" и поредното
предизвикателство пред застрахователните компании
Докт. Михаела Монова 220

Проблеми и предизвикателства пред холдинговите дружества
в България
Докт. Теодора Цветкова 228

СЧЕТОВОДСТВО, КОНТРОЛ, АНАЛИЗ, СТАТИСТИКА

Същност и възможности за счетоводно отчитане
на специализираните пенсионни резерви в пенсионноосигурителните
дружества
Проф. д-р Атанас Атанасов 239

Съвременната агростатистика в България – началото
Проф. д-р Поля Ангелова 247

Стандартизация на счетоводството в предприятията от публичния
сектор в Република България
Доц. д-р Венцислав Вечев 255

Значими изменения в счетоводството в резултат на настъпилите
социално-икономически промени през последните 30 години
Доц. д-р Галина Чиприянова 261

Структурните промени в българската икономика и влиянието им
върху външната търговия и икономическия растеж
Доц. д-р Красимира Славева 270

Първи период в развитието на статистическия анализ
на „Отдалечени наблюдения“ ("OUTLIERS")
Доц. д-р Любомир Иванов **281**

Оценка на достъпа до интернет в дейността на предприятията
Доц. д-р Маргарита Шопова **288**

Стопански счетоводен анализ на ефективността и финансовата
стабилност на предприятието
Доц. д-р Марко Тимчев **296**

Правни аспекти на трансферното ценообразуване при данъчно
облагане в Р България
Доц. д-р Пенко Димитров **305**

Дуално или триално обучение по контролни дисциплини във висшето
образование – проблеми и предимства
Доц. д-р Пепа Стойкова **313**

Сравнителен анализ на финансирането на висшето образование
в страните от Европейския съюз
Доц. д-р Пламен Петков **324**

Предизвикателства пред одиторите в контекста на разширеното
докладване
Доц. д-р Силвия Костова **333**

Оценката на риска при извадковото изучаване в одита
Доц. д-р Стела Касабова **341**

Развитие на контрола върху акцизите през последните 30 години
Гл. ас. д-р Жельо Желев **347**

Мрежов модел за пътуване в България с БДЖ при планиране
на маршрут за пътуване с прикачване
Гл. ас. д-р Миглена Иванова **355**

Счетоводната професия в перспектива – умения и компетенции
Гл. ас. д-р Радосвета Кръстева-Христова **364**

Оценка на икономическото сближаване между областите в България
Гл. ас. д-р Тихомир Върбанов **371**

Проблеми при прилагането на разширения критерий на Дики-Фулър
Ас. д-р Евгени Овчинников 379

МЕНИДЖМЪНТ, МАРКЕТИНГ, МЕЖДУНАРОДНИ ОТНОШЕНИЯ ПЛАНИРАНЕ, ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

Comparative Analysis of the Competitiveness of the Balkan Countries
Prof., PhD Lyubcho Varamezov.....387

Lean Management във висшето образование
Проф. д-р Маргарита Богданова 394

Стратегическият маркетингов мениджмънт – перспектива
за развитие на туристическите бизнес организации в България
Доц. д-р Ваня Григорова 403

Приложение на Big Data анализа за защита на информацията
Доц. д-р Веселин Попов, доц. д-р Петя Емилова 411

Проблемът с текучеството на персонала в българските предприятия
Доц. д-р Галина Захариева, докт. Дритон Сюлча.....419

Управление на преживяванията на персонала – фактор
за организационно развитие
Доц. д-р Ирена Емилова, гл. ас. д-р Милен Динков.....427

Подобряване на отрасловата свързаност чрез изграждане
на железопътния участък по коридор № 9
Доц. д-р Камен Петров, докт. Радослав Костев 436

Потенциал на индустриалния интернет за нещата за подобряване
на производствените процеси
Доц. д-р Наталия Маринова 445

Професионалното обучение и особености на системата
за професионално образование и обучение
Доц. д-р Христо Сирашки 453

Повишаване качеството на обслужване на клиенти чрез въвеждане
на нови технологии в търговията
Гл. ас. д-р Венцислава Минкова.....465

Предимства на гъвкавото управление на проекти и въздействието върху проектния риск
Гл. ас. д-р Евелина Парашкевова.....473

Социално-икономически промени - управленски аспекти
Гл. ас. д-р Елена Йорданова 481

Приложение на web 2.0 технологиите за споделяне на научни изследвания, ресурси и резултати
Гл. ас. д-р Кремена Маринова-Костова.....487

Съвременни предизвикателства пред управлението на регионалното развитие в Република България
Гл. ас. д-р Методи Иванов.....495

Маркетингови комуникации на българския бизнес в дигитална среда
Гл. ас. д-р Мирослава Ценкова 502

Местното самоуправление в България – някои основни постановки
Гл. ас. д-р Юлиян Господинов 510

Степен на интегрираност на приоритетите за интелигентна специализация в плановите документи
Ас. д-р Мариела Стоянова 518

Концепция за многостепенно управление: възникване, развитие, перспективи
Докт. Димитрина Проданова.....524

Развитие на електронната търговия в България през последните 30 години
Докт. Михаела Маркова.....533

ИКОНОМИКА НА ОТРАСЛИТЕ

Устойчивост в развитието на туризма в националната бизнес среда
Проф. д.ик.н. Таня Горчева 543

Българската индустрия – тридесет години по-късно
Проф. д-р Анета Денева.....551

Подпомагане на доходите на производителите от аграрния сектор
Доц. д-р Виолета Блажева 560

Съвременни измерения на управлението на талантите
Доц. д-р Искра Пантелеева 566

Значение на инфраструктурните коридори за регионалното икономическо развитие на България
Доц. д-р Камен Петров 574

Изследване на възможностите за развитие на туристическа дестинация „Свищов“
Доц. д-р Любка Илиева 583

Градско земеделие – алтернатива или необходимост
Доц. д-р Марина Николова 592

Теоретико-приложни аспекти на мърчандайзинга в българската търговска практика
Доц. д-р Петранка Мидова 603

Туристическите агенти, резервационните услуги на туроператорите и свързаните с тях дейности в България 30 години след началото на промените
Доц. д-р Петя Иванова 611

Изследване необходимостта от придобиване на търговски умения по женско предприемачество
Доц. д-р Светослав Илийчовски, доц. д-р Теодора Филипова 618

Бизнес среда и предприемаческа дейност на българските пивоварни предприятия
Доц. д-р Сергей Найденов 626

Атрибутивно анализиране на асортиментното разнообразие в точките на продажби
Доц. д-р Симеонка Петрова 634

Периодът на прехода – 30 години растеж на регионалните дисбаланси
Доц. д-р Тихомир Личев 642

Социална работа и социално предприемачество
Гл. ас. д-р Ваня Ганева 652

Анализ на сезонността в търговията
Гл. ас. д-р Венцислав Перков 660

Разкриване на нефинансова информация от големите български държавни предприятия
Гл. ас. д-р Емил Николов 667

Подходи за управление на риска в търговските предприятия
Гл. ас. д-р Зоя Иванова 676

Проблеми и предизвикателства пред развитието на туризма в България
Гл. ас. д-р Любомира Тодорова 684

Развитие на туристическа дестинация България като част от интернационалния туристически пазар
Гл. ас. д-р Павлин Павлов 690

Анализ на предприемаческите нагласи в България
Ас. д-р Ивайло Костов 698

Устойчиво развитие на българската индустрия
Докт. Айтен Сабри 706

Значение на пътната инфраструктура като фактор за подобряване състоянието на горскостопанските предприятия
Докт. Руслан Коларов 714

Анализ на възможни решения за преодоляване на височинните ограничения и ограниченията в газенето през канала море-езеро за по-големи плавателни съдове създавани от Аспарухов мост
Инж. Дойчин Ников, Красимира Вангелова 722

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИЯ

ИКОНОМИКАТА НА БЪЛГАРИЯ – 30 ГОДИНИ СЛЕД НАЧАЛОТО НА ПРОМЕНИТЕ

Свищов, 22 ноември 2019 г.

Сборник с доклади

Конференцията е посветена на 75 години от създаването на Съюза на учените в България

ISBN 978-954-23-1815-6

Издателство и печат: Академично издателство „Ценов”
Свищов, ул. Градево № 24

740

ПРОБЛЕМИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ХОЛДИНГОВИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ

Докт. Теодора Руменова Цветкова
Катедра „Финанси и кредит“,
СА „Д. А. Ценов“ – Свищов
theodora.tsvetkova@gmail.com

Резюме: *В съвременната икономика всяка по-голяма икономическа структура вече функционира на холдингов принцип, където управляващото дружество (наричано дружество-майка) се старае да осигури възможност на своите дъщерни дружества (в които има участие) да реализират пълния си икономически потенциал. В усилията за превличане на чужди инвестиции в държави като Белгия, Холандия, Дания, Люксембург и др., се използват различни политики: от максималното опростяване на регистрацията до ползване на различни данъчни облекчения и освобождаване от данък върху печалбите от капитал и изплащането на дивиденти на холдингови дружества, което предава по-голяма популярност за възможностите на холдинговите компании и увеличава изграждането на световна холдингова индустрия.*

Ключови думи*: холдинг, холдинговото дружество, холдинговата структура, чуждестранни инвестиции, държавна помощ, данъчни облекчения.*

JEL: *G30, G34, H25.*

PROBLEMS AND CHALLENGES TO HOLDING COMPANIES IN BULGARIA

Teodora Rymenova Cvetkova, PhD student
Finance and Credit Department,
SA „D. A. Tsenov“- Svishtov
theodora.tsvetkova@gmail.com

Abstract: *In today's economy, every larger economic structure is already operating on a holding principle, where the management company (called the parent company) seeks to enable its subsidiaries (in which it participates) to realize their full economic potential. Efforts to leverage foreign investment in countries such as Belgium, the Netherlands, Denmark, Luxembourg, etc. have different policies, ranging from the simplification of registration to the use of various tax reliefs and the exemption from capital gains tax and the payment of dividends. holding companies, which conveys greater popularity for the capabilities of holding companies and increases the construction of a global holding industry.*

Key words: *holding company, holding company, holding structure, foreign investment, state aid, tax relief.*
JEL: *G30, G34, H25.*

Въведение

Характеристиката и нормативната регламентация на холдинга определят неговия икономически произход и функциониране като една от най-популярните съвременни форми на концентрация на капитала, чрез създаването на монополна структура за управление на компании, във вид на „холдинговото дружество“, което притежава дялове (акции) от друго дружество. В съвременната икономика всяка по-голяма икономическа структура вече функционира на холдингов принцип, където управляващото дружество (наричано дружество-майка) се старае да осигури възможност на своите дъщерни дружества (в които има участие) да реализират пълния си икономически потенциал. Създаването на холдингова група може да се представи и като икономическа форма на управление, която децентрализира стратегическото и оперативното управление между икономическите дружества, които са зависими от възникнали между тях капиталови връзки.

Независимо че в държавите-членки на Европейския съюз (ЕС) няма единна правна регламентация за холдинга като икономическо понятие[1] - за първа дефиниция най-често се посочва определението в Закона на Великото херцогство Люксембург, приет през 1929г., където нормативно е определено, че холдинговото дружество „има изключителен предмет на дейност участието в местни и чуждестранни дружества, както и управлението и оценката на тези участия, без директно да извършва някаква търговска дейност“. Това означава, че независимо от разглежданата форма и дефиниция на понятията: холдингът, холдинговото дружество или холдинговата група- те възникват на базата на финансови отношения между различни акционерни дружества, обвързани с еднакви бизнес интереси като финансово-правен субект за „управление и контрол чрез капитали“. В България холдинговите дружества се създават под формата на акционерно дружество, командитно дружество с акции или дружество с ограничена отговорност. Те могат

[1] В рамките на ЕС, европейското законодателство определя възможността едно търговско дружество да участва в друго дружество без специални правни предписания или процедури като се създават холдингови групи или холдинг, основани върху участието на търговски дружества едно в друго.

да участват в други дружества или в тяхното управление, със или без да извършва собствена производствена или търговска дейност. Изграждането на холдинговата структура няма за цел само да се упражнява контрол върху управлението на определени дружества. Чрез контрола се дава шанс на финансовия мениджмънт да подкрепя дъщерните дружества и прилага ефективна стратегия за развитие като основен инструмент за максимизиране на печалбата. Когато компанията майка разполага с добър финансовият мениджмънт, достатъчно собствени капитали и механизми, това ще гарантира добър растеж на акционерното богатство, стига да има правна възможност за реструктуриране на капитала на фирмата в холдингови структури.

Като икономически феномен холдингът е резултат на дълга еволюция. В неговата структура са обединени икономически субекти с еднакви бизнес интереси като за по-голяма ефективност е изградена вертикална структура - на върха, на която стои управлението на холдинга. Съгласно нормативната уредба, предмет на дейност в международната практика могат да се дефинират различни *видове холдинг:*

• *Финансов холдинг* – с основна цел - покупко-продажба на акции.

• *Банков холдинг* – тук дружество е банка, която чрез кредитната си дейност придобива участия в други дружества.

• *Оперативен холдинг* – дружеството майка закупува дялове от свои доставчици и партньори за да ги контролира по-лесно като ги притежава.

• *Патентен холдинг* – причината за създаването е обща търговска марка, патент, лиценз, и др.

Различните видове холдинг определят и разнообразието в дейността на холдинговото дружество. Той може да е свързан с [2]: финансиране на дъщерни дружества, отстъпване на лицензии за използуване на патенти на дружества, продажба на патенти, придобиване, управление и продажба на участия в различни дружества и др.;

Можем да обобщим, че целта на формирането и развитието на холдинга не е единствено упражняването на контрол върху определени дружества, чрез закупуване на техни акции, а постигане на максимален финансов резултат, с минимум ресурси и средства.

В съвременните условия, холдинговите структури се утвърждават като най-подходящ инструмент за постигането на такива финансови

[2] Търговския закон, глава 18, чл. 278. ал. (1), приет ДВ, бр. 83 от 01,10,1996 год.

цели, а финансовите показатели, с които могат да се измерват техните резултати са сред най – добре известните и най – широко използвани инструменти за финансов анализ (Захариев & и др., 1999, стр. 70).

С приемането на Търговския закон в България се определя правната рамка за дейността и правомощията на холдинговите дружества.[3] Нормативната рамка определя на дружеството майка да кредитира само дъщерните дружества, което *дава възможност капитала на холдинга да се използва максимално ефективно при нисък риск и добра доходност на инвестицията.* Затова холдинговите дружества имат ниска задлъжнялост при правенето на бизнес. Важно условие за дружеството майка е отчитането и анализирането на отрасловия риск и ако дъщерните дружества, в които е закупила акции работят в един и същ отрасъл, да не инвестира целия си капитал в техни предприятия, ако отрасъла е много рисков. Всяка локална или глобална криза, ще понижи драстично цената на такива холдингови дружества.

Могат да се изведат няколко важни предимства, които имат холдинговите дружества. Това са:

- възможност за управление и контрол над дружества с частична собственост;
- дават възможност за по-добро за изолиране на рискове;
- законодателната уредба дава възможност за правно и счетоводно разделяне при използването на данъчни преференции и др.

На фона на предимства, които имат холдинговите дружества, трябва да посочим, че съществуват и някой недостатъци като тези, свързани с данъчното облагане (двойно данъчно облагане например), неефективност в управлението (слаб мениджмънт), възможност за принудително разпускане и др.

Данъчното облагане на корпоративната печалба от бизнеса в Р.България се определя от Закона за корпоративно подоходно облагане (ЗКПО), където попадат: дейността на еднолични търговци (еднолични фирми) и партньорството между стопанските субекти, които са обединени в акционерни дружества, където е приложим принципът за ограничената отговорност: дълговете на стопанската единица се разпростират само до дела на притежавания от тях капитал. Данъкът върху корпоративните доходи регламентира облагането на фирмите с ограничена

[3] Търговския закон, глава 18, приет ДВ, бр. 83 от 01,10,1996 год. Съгласно чл. 277. (1) дефинира холдинговото дружество като акционерно дружество, командитно дружество с акции или дружество с ограничена отговорност, което участва в други дружества или в тяхното управление (с или без да извършва собствена производствена или търговска дейност)**.** В алинея (2) се определя, че дружеството майка трябва да внесе пряко най-малко 25 на сто от капитала на холдинговото дружество в дъщерни дружества.

отговорност на съдружниците: акционерни дружества (АД), дружества с ограничена отговорност на дяловете (ООД) и еднолични дружества с ограничена отговорност на дяловете (ЕООД) (Брусарски, Захариев, & Манлиев, 2015, стр. 196).

Можем да конкретизираме, че в желанието на страните-членки от ЕС да привличат чужди инвестиции - ако в европейската правна уредба се дава конкретен юридически смисъл на понятието холдинг или холдингови дружества, същите могат да имат различен преференциален данъчно-облагателен режим и да ползват различни помощи в различни държави.

Прилагането на класическата система на облагане на корпоративните доходи в България е най разпостранена в световен мащаб. Тя включва облагането на нетния доход (печалбата) на корпорацията като юридическо лице и облагане на следданъчната печалба, която е разпределена за дивиденти. *Това увеличава ефективността на данъка като приход за бюджета, тъй като е факт двойно данъчно облагане на нетния доход на фирмите с данък печалба и облагане на следданъчната печалба с данък дивидент* (Милинов & Маринов, 2015, стр. 13).

С приемането ни в ЕС, в България се извърши хармонизиране на данъчната политика с тази на страните-членки като се възползвахме от възможността да намалим ставките на преките данъци до най-ниските нива в Европа, с цел привличане на чуждестранни инвестиции. Търсеният ефект не беше постигнат. Големите компании най-често инвестират в рамките на ЕС чрез учредяване на холдингово дружество, което закупува акции на определено дружество. Така холдингът, ще контролира дейността на това дружество като очакванията са – от направените инвестиции да се реализират добри приходи от дивиденти и печалби от продажба на инвестициите си. Прилагайки добрия пример на някой водещи държави от ЕС бяхме длъжни да направим още променим в облагането с корпоративен данък на доходите на холдинговото дружество от дивиденти и печалбите като създадем „преференциални данъчни облекчения“, които да включват и редица ограничителни, но изгодни условия за нашата икономика (реинвестиране на печалбата, създаване на нови работни места, управителите на холдингови дружества да са местни лица, определяне на минимален период на държане на инвестицията в дъщерното дружество и др.)

Стратегически важно условие се оказа, че за да привличаме такива чуждестранни инвестиции трябва да се използат добрите практики и успоредно с развиването на ***добър финансов и обслужващ сектор*** *да се престъпи към създаването на преференциален холдингов*

режим на данъчно облагане.[4] Загубите на приходи в бюджета от създадени данъчни облекчения няма да са съществени защото дивидентите, платими между дружества в рамките на България, ЕС и Европейското икономическо пространство, са освободени от облагане. Пропуснатите приходи за бюджета при освобождаване от облагане с корпоративен данък на печалбите от продажба на акции и дялове между дружества до голяма степен се компенсира от подписани редица двустранни спогодби в България за избягване на двойно данъчно облагане, където се определя, че облагането на корпоративната печалба се извършва в държавата на продавача, а не там където са реализирани печалбите от продажби на инвестициите на холдинговите дружества у нас. Това показва защо най-големите чуждестранни холдингови инвеститори в България са от държави като Холандия и Австрия, с които имаме подписани такива споразумения.

Ползването на качествени финансови услуги и услугите на обслужващия сектор у нас, ще осигурят индиректни данъчни приходи, които ще компенсират директното понижаване на приходи от корпоративното им облагане. Въпреки продължаващия процес на хармонизиране на данъчното облагане в рамките на ЕС се запазва възможността в България да провеждаме лоялна данъчна конкуренция със страните-членки за привличане на чужди инвестиции от големите холдингови дружества в благоприятните условия на силен международен натиск върху държави и територии, които прилагат т.нар. „данъчен оазис“ за противодействие на тероризма, прането на пари и укриване на данъци. Важна роля в този процес има въвеждането на строги международни санкции и съставянето на „черни“ и „сиви“ списъци от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР)[5] за юрисдикции,

---

[4] Използването на работещи схеми, които бяха използвани в държави като Холандия, Ирландия, Кипър, Малта и Унгария за превличане на чуждестранни инвестиции включват: освобождаване от облагане печалбите от продажба на дялове и акции на местните юридически лица, както и печалбите на чуждестранни лица от продажба на акции и дялове в български дружества, както и да се освободят от облагане дивидентите, получени или изплатени от юридически лица извън ЕС и Европейското икономическо пространство.

[5] **Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, ОИСР** (*Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD*) е международна икономическа организация на развитите държави (34 страни членки, които приемат принципите на представителната демокрация и пазарната икономика) която изработва механизми за ограничаване на практикуваното от редица държави на т.нар. „данъчен оазис“, с противодействие на прането на пари и укриване на данъци. Организацията съставя списък със страни, които осъществяват недобросъвестна данъчна конкуренция. Разработените от ОИСР данъчни стандарти се съгласуват на международно ниво и се утвърждават на Срещата на министрите на финансите на Г-20 в Берлин през 2004 година. Европейската комисия взима участие в работата на ОИСР като отделен член.

които не сътрудничат с необходима информация при разследването на собственици на някой холдингови дружества и произхода на техните капитали.

В началото на 2019г. в ЗКПО бяха приети и влизат в сила редица данъчни облекчения за чуждестранните дружества, които инвестират у нас при конкретно посочени и ипълнени от закона условия. Тези промени трябва да са съобразени с ограниченията, които налага Европейската комисия за допустима държавна помощ към инвеститорите.[6]

Максималното опростяване на регистрацията и ползване на различни данъчни облекчения, както и напълно освобождаване от данък върху печалбите от капитал и изплащането на дивиденти на холдингови дружества в държави като Белгия, Холандия, Дания, Люксембург и др. предава голяма популярност за възможностите на холдинговите компании и увеличава изграждането на световна холдингова индустрия. Европейската комисия има задължението да следи за спазването на приетата европейска данъчна законодателна рамка като извършва контрол, чрез редица разследвания в държавите от ЕС за оказаните държавни помощи, свързани с данъчни становища и облекчения за определени холдингови дружества като наказателните процедури завършват със санкции и незаконните помощи следва да се върнат в бюджета. Констатираните в последните години нарушения от Европейската комисия са за стотици милиони евро, затова спазването на европейската данъчна нормативна рамка трябва да е водещ критерий за България при провеждането на държавна политика за превличането на чужди инвестиции, чрез помощи и данъчни преференции за холдинговите дружества.

Заключение

С членството на България в ЕС и увеличаването на инвестициите на чуждестранните холдинговите дружества, ще спомогнат за побързото развитие на българския капиталов пазар и икономиката като цяло. Данъчните промени, които са свързани с държавната политика за ползване на данъчни облекчения и помощи, ще привлече големите

[6] ЗКПО, Чл. 47в. (Нов - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) (1) Контролирано чуждестранно дружество е чуждестранно образувание или място на стопанска дейност в чужбина, чиито печалби не подлежат на данъчно облагане или са освободени от облагане с данъци в Република България, когато са изпълнени посочените в закона условия. Други подобни промени влизат в сила от началото на 2020г.

холдинговите компании от региона да инвестиции у нас. Това ще е важен знак за добрия финансов мениджмънт в чуждестранните холдинговите структури, който има добри анализаторските умения и инвестиционен нюх.

ЛИТЕРАТУРА

Брусарски, Р., Захариев, А., & Манлиев, Г. (2015). *Финансова теория.* В. Търновно: ФАБЕР.

Захариев, А., & и др. (1999). *Финансов анализ.* В. Търново: АБАГАР.

Милинов, В., & Маринов, М. (2015). *Техника на данъчното облагане.* Русе: АВАНГАРД ПРИНТ.

Търговски закон

ЗКПО

СЧЕТОВОДСТВО, КОНТРОЛ, АНАЛИЗ, СТАТИСТИКА